

Genç ve Yetişkin Sporcularda Sporcu Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi

Gökhan ARIKAN¹, İsmail GÖKHAN²

¹Harran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ORCID ID: 0000-0001-8491-1941

²Harran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ORCID ID: 0000-0002-7556-4471

Öz

Araştırmanın amacı genç ve yetişkin sporcuların yaş, cinsiyet, spor yaşı, spor dalı, değişkenlerine göre sporcu bağlılık düzeyleri arasındaki farkları tespit etmektir. Gönüllülük esasına dayanarak toplam 331 sporcu, Şanlıurfa, Adana ve Mersin illerindeki spor okullarında lisanslı düzeyde sporcu kimliğine sahip olarak olasılık örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup, bunlardan 221'i erkek ve 110'u kadındır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Her biri dört madde ve dört alt boyut (güven, adanmışlık, dinçlik, coşku) olmak üzere toplam 16 maddeden oluşan "Spora Bağlılık Ölçeği (SBÖ)" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiğinin anlaşılmasından sonra analizler t testi ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Gruplar arasındaki farkları tespit etmek için ise tukey testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; sporcuların değişkenlerine göre sporcu bağlılıklarının güven, adanmışlık, dinçlik boyutlarında genç yaşta spor yapanlar ve sporcu yaşı daha düşük olanlar lehine değiştiği, güven ve coşku alt boyutunda ise takım sporcularının lehine istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu sporcuların cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, araştırma sonuçlarına göre yetişkinlerde ve takım sporcularında bağlılık düzeyinin yüksek olduğu görüldü. Sporcu bağlılığı, sporcuların performansı, motivasyonu ve devamlılığı açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, sporcu bağlılığını artırmak için eğitim yaklaşımlarının hem antrenör hem de sporcu açısından geliştirilmesi önemlidir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 13.11.2022

Kabul Tarihi: 20.06.2023

Online Yayın Tarihi: 30.06.2023

Anahtar kelimeler: Sporcu bağlılığı, bağlılık, genç, yetişkin.

Investigation of Athlete Engagement Levels in Young And Adult Athletes

Abstract

The aim of the research is to determine the differences in athlete commitment levels based on variables such as age, gender, years of involvement in sports, and sports discipline, among young and adult athletes. A total of 331 athletes, consisting of 221 males and 110 females, were selected as a probability sample from sports schools in Şanlıurfa, Adana, and Mersin provinces, where they have a licensed athlete status, based on a voluntary basis. The "Sport Commitment Scale (SCS)" was used as the data collection tool, which consists of a total of 16 items, with four items and four subscales (confidence, dedication, vigor, and enthusiasm). In the evaluation of the data, statistical methods such as frequency, mean, and standard deviation were used. After confirming that the data showed a normal distribution, the analysis was conducted using t-test and ANOVA test. Tukey's test was applied to determine the differences between groups. As a result of the research, it was found that athlete commitment varied in favor of younger athletes and those with lower years of involvement in sports in terms of confidence, dedication, and vigor dimensions, while there was a statistically significant difference in favor of team athletes in terms of confidence and enthusiasm subscales. However, there was no statistically significant difference in athlete commitment based on gender. Additionally, the research results indicated that adult athletes and team athletes had higher levels of commitment. Athlete commitment is important in terms of athletes' performance, motivation, and continuity. Therefore, it is crucial to develop educational approaches to enhance athlete commitment from both the coach's and the athlete's perspectives.

Original Article

Article Info

Received: 13.11.2022

Accepted: 20.06.2023

Online Published: 30.06.2023

Keywords: Athlete commitment, commitment, youth, adult.

Sorumlu Yazar: Gökhan ARIKAN*

e-mail: arikangokhan@hotmail.com

*Bu çalışma 24-26- Ekim 2022 tarihleri arasında Uluslararası Avrasya Spor, Eğitim ve Toplum Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Spora bağlılık kavramı, spora katılımın destekleyicilerinin daha iyi anlaşılmasına önemli bir katkı sağlamıştır (Berki vd. 2020). Spora bağlılığın sporcuların spordaki kalıcılıklarını desteklediğini ve motivasyonel bir güç olarak rol aldığını ve sonuç olarak sürekli katılımı kolaylaştırdığını ifade eder. Bunu destekleyen kanıtlar son on yılda araştırmacılar tarafından sağlanmıştır (Scanlan, Chow, Sousa, Scanlan ve Knifsend, 2016; Casper, Gray ve Stellino, 2007; Weiss ve Weiss, 2006). Spora bağlılık, sporcunun kendine güveni, çabası ve gayreti ile hareketli durumları ile birlikte sporun içinde tamamen bulunma ve pozitif bir zihinsel durum yaşama olarak tanımlanmıştır (Lonsdale, vd., 2007). Spora bağlılık, bir kişinin yaptığı spora olan bağımlılığını ve ilgisini ifade eder. Spora bağlılık kavramı, katılımcılarının neden spora katıldığı konusunda daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur (Berki vd., 2020). Spora bağlılığın, sporcuların sporla ilgili uzun süreli olarak aktif olmalarını desteklediği ve motivasyonel bir güç olarak rol oynadığı ve sonuç olarak sürekli katılımı kolaylaştırdığı ifade edilmektedir. Bu görüşü destekleyen kanıtlar, son on yıl içinde araştırmacılar tarafından sunulmuştur (Scanlan, Chow, Sousa, Scanlan & Knifsend, 2016; Casper, Gray & Stellino, 2007; Weiss & Weiss, 2006).

Spora bağlılık, sporcuların kendilerine olan güvenleri, çabaları ve tutkularıyla birlikte sporun içinde tamamen var olma ve pozitif bir zihinsel durum yaşama halini ifade eder (Lonsdale vd., 2007). Bu kavram, bir kişinin spora olan bağımlılığını ve ilgisini ifade etmektedir. Spora bağlılık, motivasyonel bir güçtür ve sporcunun seçtiği spora bağlanmasını sağlar. Bu psikolojik durum, sporcuların spordaki kalıcılıklarının altında yatan bir faktördür. Spora bağlılık konusunda araştırmacılar, coşku, güven, dinçlik, adanmışlık gibi boyutları da dikkate almışlardır. Bu boyutlar, farklı çalışmalarda da yer almıştır (Álvarez vd., 2009; Hodge vd., 2009; Lonsdale vd. 2007; Kelecek vd., 2017; Guillén, & Martínez-Alvarado, 2014). Bağlılık ayrıca pozitif bir durum olarak, zindelik, içselleştirme ve adanmışlık ile ifade edilir (Schaufeli, Salanova, Gonzalez-Roma & Bakker, 2002). Zindelik, yüksek performans göstermeyi, zorluklara karşı mücadele etmeyi ve elinden geleni yapmayı simgeliyor. Adanmışlık, kişinin işine dâhil olmayı, coşku ve ilham duymayı, kişinin yaptığı spordan gurur duymayı ve ona anlam yüklemeyi içerir. İçselleştirme ise, konsantrasyonu, sporu özümsemeyi ve kendini spora vermeyi ifade eder (Guillén, & Martínez-Alvarado, 2014).

Spora bağlılık, birçok farklı faktörle bağlantılı olduğu düşünülmektedir (Arısoy, & Pepe, 2021; Güvendi, Işım, Güçlü, 2018; Yamaner, Uzunlar, Efdal, 2019; Ashdown-Franks vd. 2017; Tamminen vd. 2016; Weiss ve Weiss, 2006; Wilson vd. 2004; Scanlan vd. 2016). Bu faktörler arasında yaşam becerisi, sporda başarı, yaratıcılık, ün, eğlence, fiziki zindelik, kaygı, tükenmişlik, stres, öznel zindelik, öz yeterlik, farklı tecrübeler yaşama, kendini geliştirme, sosyal ihtiyaç, müsabaka güdüsünü tatmin etme, sağlıklı yaşam, toplum tarafından takdir edilme, içsel ve dışsal motivasyon araçları ve temel psikolojik ihtiyaçlar sayılabilir (Cihan, Ilgar, Sırgancı, 2019).

Merdan ve Çağlar'ın (2022) çalışmasına göre, sporcuların spora olan bağlılığını artırmak için stres yönetimi ve kişilerarası iletişim becerileri gibi faktörlere odaklanan uygulamalar ve eğitim programları gerçekleştirilebilir. Bu özellikler nedeniyle, spora bağlılık algılarının farklı değişkenler ve örneklemeler ile incelenmesi sporun farklı yaş gruplarındaki sporcular üzerindeki etkisini ve sporcu bağlılık düzeylerini anlamamıza yardımcı olabilir. Genç ve yetişkin sporcular

arasındaki farkları belirlemek ve sporun gençlerin yaşamlarında nasıl bir rol oynadığını anlamak için önemli bir bilgi sağlayabilir. Ayrıca, sporcu bağlılık düzeylerinin, sporcuların performanslarına, motivasyonlarına ve psikolojik sağlıklarına olan etkisini değerlendirebiliriz. Bu bilgiler, sporcuların desteklenmesi, eğitimi ve kariyer gelişimi için stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Araştırmanın amacı: Genç ve yetişkin sporcuların sporcu bağlılık düzeylerini yaş, cinsiyet, antrenman yaşı ve spor kategorisi değişkenlerine göre incelemektir. Araştırmanın alt amaçları ise aşağıdaki biçimdedir:

- 1- Genç sporcularla yetişkin sporcular arasında sporcu bağlılık düzeyinde bir fark var mıdır?
- 2- Erkek sporcularla kadın sporcular arasında sporcu bağlılık düzeyinde bir fark var mıdır?
- 3- Sporcuların antrenman yaşı açısından sporcu bağlılık düzeyinde bir fark var mıdır?
- 4- Bireysel ve Takım sporları kategorilerindeki sporcular arasında sporcu bağlılık düzeyinde bir fark var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla araştırmanın modeli, evren-örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizi alt başlıkları ile sunulmuştur.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, genç ve yetişkin, bireysel ve takım sporları yapan sporcuların spora bağlılık düzeylerinin belirlenmesi, bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelendiği, mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel ve çıkarımsal ve istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini Şanlıurfa, Adana, Mersin illerinde spor okullarında lisanslı düzeyde sporcu kimliğine sahip, olasılık örnekleme yöntemiyle seçilmiş 221 erkek, 110 kadın olmak üzere toplam 331 sporcu gönüllülük esaslı katılım sağlamıştır. Bu çalışmada Birleşmiş Milletler' in belirlediği gençlik dönemi olarak 12-24 yaş aralığı, genç ve yetişkin yaş aralığını gruplandırmak için benimsenmiştir (Hugaum.hacettepe.edu.tr, 2022). Araştırmaya 18 yaş üstü bireyler dâhil olmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada “Kişisel Bilgiler Formu” ve “Sporcu Bağlılık Ölçeği” bu ölçek kullanım için gerekli araştırmacı tarafından e-posta yoluyla sorumlu yazardan izin alınmıştır. Ölçek dijital form ile uygulanmıştır soruların en başında katılımın gönüllü olduğu beyan edilmesi ile uygulamaya katılım sağlanmıştır. Gönüllülük beyanı olmayanlar çalışmaya dâhil olmamıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Bu bilgi formunda, araştırmacı tarafından ölçekten önce yer alan bu bilgiler katılımcıların yaş, cinsiyet, spor yılı ve hangi spor branşına sahip oldukları gibi bilgileri içermektedir.

Sporcu Bağlılık Ölçeği (SBÖ)

Sporcu Bağlılık Ölçeği (SBÖ) Lonsdale, Hodge ve Jackson tarafından geliştirilmiş bir ölçektir ve daha sonra Türkçe'ye uyarlaması ile geçerlik ve güvenilirlik çalışması Keleş, Kara ve Aşçı (2017) tarafından yapılmıştır. SBÖ, sporcuların spora olan bağlılık düzeylerini değerlendirmek üzere uyarlanmış bu ölçek 16 madde içerir. Ölçek 5'li likert tiptedir ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır (adlanmışlık, güven, coşku ve dinçlik). Keleş vd. (2017) yaptığı çalışmada, SBÖ'nün güvenilirlik katsayıları (cronbach alfa) alt boyutlar için; güven alt faktörü için 0.92, adlanmışlık alt boyutu için 0.75, dinçlik alt faktörü için 0.83 ve coşku alt boyutu için 0.90. bulunmuştur. Bu değerler, SBÖ'nün geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen veriler çalışmadan analiz edilmek üzere SPSS programının 24.0 sürümü kullanılarak incelenmiştir. Ölçek verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için, bu verilerin kabul edilen normal dağılım referans aralığı olan -2 ile +2 arasında olması gerektiği dikkate alınmıştır (George & Mallery, 2010). Yapılan inceleme sonucunda, basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerinin literatürde kabul edilen sınırlar içinde olduğu gözlemlenmiştir.

Verilerin normallik analizi sonucuna göre, bağımsız iki grup arasındaki karşılaştırmada bağımsız örnekler t-testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farklılıkları analiz etmek için ise parametrik bir test olan ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testi sonucunda farklılık olduğu belirlenen analizlerde, hangi grupların farklı olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonuçları, %95 güven aralığında değerlendirilmiş ve anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Bu, elde edilen sonuçların %95 olasılıkla doğru ve anlamlı olduğunu göstermektedir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen analiz sonuçları tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 1'de çarpıklık ve basıklık analiz değerleri verilmiştir.

Tablo 1: Basıklık (Kurtosis) ve çarpıklık (Skewness) değerleri

Boyut	n	Min.	Max.	Ort.	Ss	Basıklık	Çarpıklık
Güven	331	1.50	5.00	4,130	0,037	0,781	0,818
Coşku	331	2.25	5.00	4,506	0,035	1,449	1,735
Dinçlik	331	2.25	5.00	4,421	0,036	1,159	0,864
Adlanmışlık	331	1.25	5.00	3,850	0,045	0,636	0,008

Tablo 1 incelendiği zaman elde edilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin tüm alt boyutlarda; -2 ile +2 (George ve Mallery, 2010) sınırları arasında yer alması itibarıyla normal bir dağılım aldığı görülmektedir.

Tablo 2’de spora bağlılık düzeyleri test etmek amacıyla cinsiyet değişkenine göre uygulanan t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2: Spora bağlılık ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin puanlarının cinsiyet değişkeni açısından t testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	Ort.	Ss	p
Güven	Kadın	110	4,066	0,674	0,23
	Erkek	221	4,162	0,678	
Coşku	Kadın	110	4,532	0,625	0,61
	Erkek	221	4,493	0,657	
Dinçlik	Kadın	110	4,457	0,614	0,48
	Erkek	221	4,403	0,679	
Adanmışlık	Kadın	110	3,745	0,867	0,10
	Erkek	221	3,902	0,791	

Tablo 2’de sporcuların cinsiyetlerine göre spora bağlılık düzeyleri arasındaki t testi sonuçları incelendiğinde; sporcuların cinsiyetlerine göre SBÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 3’de takım sporları ve bireysel sporlar değişkeni açısından, spora bağlılık düzeyleri test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3: Spora bağlılık düzeylerinin spor dalına göre t testi sonuçları

Boyut	Spor Dalı	n	Ort.	Ss	P
Güven	Bireysel sporlar	113	4,252	0,619	0,02
	Takım sporları	218	4,067	0,699	
Coşku	Bireysel sporlar	113	4,416	0,731	0,07
	Takım sporları	218	4,553	0,593	
Dinçlik	Bireysel sporlar	113	4,376	0,655	0,38

	Takım sporları	218	4,444	0,659	
Adanmışlık	Bireysel sporlar	113	3,934	0,791	
					0,18
	Takım sporları	218	3,806	0,832	

Tablo 3 incelendiğinde sporcuların bireysel ya da takım sporu yapma durumlarına göre SBÖ “güven” alt boyutunda anlamlı farklılık görüldü ($p<0.05$). SBÖ diğer alt boyutları olan coşku, dinçlik, adanmışlık boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmedi ($p>0.05$).

Tablo 4’de spora bağlılık düzeyleri test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4: Spora bağlılık ölçeği alt boyutlarına ilişkin puanlarının genç ve yetişkin grubu değişkenliği açısından t testi sonuçları

Boyut	Kategori	n	Ort.	Ss	p
Güven	Genç*	163	4,063	0,645	0,08
	Yetişkin**	168	4,195	0,704	
Coşku	Genç	163	4,376	0,681	0,00
	Yetişkin	168	4,632	0,585	
Dinçlik	Genç	163	4,316	0,708	0,00
	Yetişkin	168	4,522	0,590	
Adanmışlık	Genç	163	3,778	0,862	0,11
	Yetişkin	168	3,920	0,771	

Genç* (18-24); Yetişkin**(25+)

Tablo 4’de sporcuların yaşa göre kategori edilmiş değişkenine göre, spora bağlılık düzeyleri arasındaki t testi sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde sporcuların genç veya yetişkinlik düzeyine göre SBÖ “coşku” ve “dinçlik” alt boyut arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). SBÖ “güven” ve “adanmışlık” alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5’de antrenman yaşı değişkeni açısından, spora bağlılık düzeyleri test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5: Spora bağlılık ölçeği alt boyutlarına ilişkin puanlarının antrenman yaşı değişkeni açısından karşılaştırılması

Boyut	Antrenman Yaşı	df	F	Ort.	p	Anlamlı fark
Güven	1-3 yıl	2,88	3	6,59	0,00	2>1;3>1
	4-6 yıl					
	7 yıl ve üstü					
Coşku	1-3 yıl	3,09	3	7,87	0,00	3>1;2>1
	4-6 yıl					
	7 yıl ve üstü					
Dinçlik	1-3 yıl	1,68	3	4,00	0,01	2>1;3>1
	4-6 yıl					
	7 yıl ve üstü					
Adanmışlık	1-3 yıl	0,83	3	1,24	0,29
	4-6 yıl					
	7 yıl ve üstü					

(1=1-3 yıl); (2=4-6 yıl); (3=7 yıl ve üstü)

Tablo 5’de sporcuların spor yaşına değişkenine göre, spora bağlılık düzeyleri arasındaki Anova testi sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde sporcuların spor yaşı değişkenine göre SBÖ “coşku” ve “dinçlik” alt boyut arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). SBÖ “güven” ve “adanmışlık” alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, elde edilen bulgular diğer araştırmacıların bulgularıyla karşılaştırılmıştır. Tartışmada, sporcuların sporlara bağlılık düzeyleri takım sporları ve bireysel sporlar, kategorik yaş grupları, antrenman süresi ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmiştir. Yaptığımız bu çalışmada elde edilen bulgular incelendiği zaman sporcuların genç veya yetişkinlik düzeyine göre SBÖ “coşku” ve “dinçlik” alt boyut arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farkın yetişkinler lehine olduğu görüldü. Aynı zamanda antrenman yaşı arttıkça spora bağlılık düzeyleri puanlarında artış görüldü. Bu durumun sporcularda antrenman yaşının biyolojik yaş ile orantılı olmasından kaynaklanabilir. Farklı bir çalışmada bireysel sporcuları temsil eden kayakçılarda, sporda geçirilen zaman ile spora olan bağlılıkları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki saptamışlardır (Fawyer vd. 2020).

Ancak Türkiye'de yapılan çalışmalar bu durumun farklı bulguları ortaya çıkarmış ve sporcuların yaşlarının artmasıyla spora bağlılıklarının azaldığı veya değişmediği tespit edilmiştir (Soyer vd. 2010; Aktürk vd 2014; Siyahtaş vd. 2020; Özgün, Türkmen, Ayhan, 2021). Bu çalışmada cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir farklılık tespit edilmedi. Diğer araştırmalarda cinsiyet değişkeni incelendiğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden spora bağlılık düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. (Sivrikaya & Biricik 2019; Siyahtaş, Tükenmez, Avcı, Yalçınkaya, Çavuşoğlu, 2020; Uzgur, Pekel, Aydos, 2021). Spora bağlılık düzeylerini inceleyen diğer bir çalışmada cinsiyet ve yaş değişkenine göre farklılık göstermezken, spor yaşı değişkenine göre sporcuların, spora bağlılık düzeylerinin farklılaştığı belirtilmiştir (Uluç & Akçakoyun, 2021; Baydar Arıcan & Gökyürek 2022). Mevcut çalışmalar, takım sporlarında ve bireysel sporlarda sporcularda spora bağlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı konusunda farklı sonuçlar vermektedir. Bireysel ve takım sporcularında spora bağlılığın cinsiyete ve yapılan spor türüne göre değişmediği, spor yapma yılına, amatör ve profesyonel sporcu olma durumuna göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Sporla uğraşılan zaman arttıkça spora bağlılığın yükseldiği söylenebilir. Spora bağlılığın artması için çocukların genç yaşta spora yönlendirilmelerinin sağlanması önerilir (Güney, Uzun, İmamoğlu, 2021). Bireysel ve takım sporları açısından spora bağlılık düzeyleri inceleyen çalışmalar görüldü. Bu çalışmalarda farklı bulgular olduğu görüldü. Bireysel sporları yapan öğrencilerin, takım sporları yapan öğrencilere göre spora bağlılık düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edildi (Aykora & Dinçer 2022; Siyahtaş vd. 2020; Yalçınkaya vd.2020; Arıcan, Akoğuz Yazıcı, 2022). Ancak, Baydar Arıcan & Gökyürek (2022) yaptığı çalışmada takım sporlarındaki sporcuların sporcu bağlılık düzeylerinin bireysel sporculara göre daha yüksek düzeyde olduğu ve anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Soyer vd. (2010) bu farkın sebebinin yaşın büyüdükçe bireylerin zaman içerisindeki sorumluluklarının artması, ilgili oldukları alanların çeşitlenmesi ve toplumsal statülerindeki değişimler olarak açıklamışlardır.

Yapılan araştırmalarda daha önce milli takım adına yarışmalara katılan sporcuların diğer grupta yer alan sporculara göre spora bağlılık seviyesi anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur (Han, Polat, 2022; Baydar Arıcan ve Gökyürek, 2022). Sporda genç yaşlarda müsabık sporcu durumunda iken yaşanan öznel durum ile yetişkin dönemindeki spordan haz alma durumu farklı olabilmektedir. Yetişkin bireylerin sporu sağlık ile özdeşleştirmeleri ve yaşam biçimi haline getirmiş olma durumları onların bağlılık düzeyini artırabilir. Genel olarak, araştırma bulguları, spordan zevk almanın bağlılığa en önemli katkıda bulunan faktör olduğu eğilimindedir (Sousa vd. 2007, 2008; Wilson vd. 2004). Araştırma sonuçlarına göre yetişkinlerde ve takım sporlarında bağlılık düzeyinin yüksek olması, eş, çocuklar, antrenman akranlarından gelen baskılar spor bağlılığını artırması şeklinde açıklanabilir. Bu bilgilere göre, sporda bağlılık düzeylerinin korunması veya artırılması için erken yaşlarda spora başlamanın önemli bir faktör olabileceği düşünülebilir. Ancak sporcularda, ebeveynlerden algılanan baskı nedeniyle spora katılımından alınan zevk azalır ve spora bağlılık ile negatif bir ilişki oluşur. Fakat takım arkadaşlarından algılanan sosyal kabul artışıyla birlikte, spordan alınan zevk de artar ve spora bağlılık ile pozitif bir ilişki ortaya çıkar. Bu bulgular, ebeveynlerden baskı algısının spora bağlılığı azaltırken, takım arkadaşlarından sosyal kabul algısının ise spora bağlılığı arttırdığını göstermektedir (Merdan, & Çağlar, 2022).

Sporcuların spora bağlılık düzeylerini takım sporları ve bireysel sporlar, değişkenleri açısından inceleyen birçok araştırma çalışma bulunmaktadır. Bu araştırmaların çalışmaların bazıları, takım sporları oynayan sporcuların bireysel sporlara göre daha yüksek düzeyde spora bağlılık gösterdiğini bulmuştur (Siyahtaş vd. 2020; Arıkan & Yazıcı 2022; Aykora, & Dinçer 2022). Bu, takım sporlarında takım üyelerinin birbirlerine bağlılıklarının yüksek olması nedeniyle olabilir. Ayrıca takım sporlarında sosyal etkileşim, takım ruhu ve ortak hedeflerin sporcuları daha fazla motive etmesinden kaynaklanabilir. Bireysel sporlar ise genellikle daha bağımsızlık gerektirdiği için spora bağlılık düzeyinde farklılıklar gösterebilir.

Özgün, Türkmen, Ayhan'ın (2021) yaptığı araştırmada, yaşın spora bağlılık açısından bir fark olmadığını tespit etmiştir. Diğer bir değişken olan Ancak diğer bir çalışmada yaşın spora bağlılık düzeyini etkilediğini görüldü (Uluç & Akçakoyun, 2021; Baydar Arıcan & Gökyürek 2022; Can & Kızılet, 2021). Daha genç yaşlarda spora bağlılık düzeyinin yüksek olduğunu ve bu düzeyin yaş ilerledikçe azaldığını göstermiştir. Bu, genç sporcuların daha az deneyime sahip olmaları ve sporu daha fazla önemsemeleriyle ilişkilendirilebilir. Ayrıca, yaş ilerledikçe ve sporcular daha fazla deneyim kazandıkça spora olan bağlılık düzeylerinin değişebileceği gözlemlenmiştir.

Yaşın spor bağlılığı üzerinde bir etkisi olduğu kabul edilmekle birlikte, her bireyin durumu farklı olabilir. Yaşlı bireylerin spor yapma potansiyeli ve bağlılığı, birçok faktöre bağlıdır ve bireysel tercihler, motivasyon düzeyi ve sağlık durumu gibi etkenler önemli rol oynar.

Cinsiyet değişkeni spora bağlılık düzeyini etkileyen bir faktördür. Araştırmalar, genellikle erkek sporcuların daha yüksek bir spora bağlılık düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bu araştırmada cinsiyet değişkeni açısından incelendiği zaman, cinsiyetin spora bağlılık düzeyini etkilemediğini bulunmuştur. Bu, toplumsal cinsiyet normları, sporla ilişkili sosyal ve kültürel faktörlerin etkisiyle ilişkilendirilebilir.

Antrenman yaşı değişkeni açısından yapılan araştırmalar, daha uzun antrenman yaşına sahip olan sporcuların daha yüksek düzeyde spora bağlılık gösterdiğini göstermiştir (Can & Kızılet, 2021; Kayhan Kalkavan, & Terzi, 2021). Diğer bir çalışmada ise Bocce sporcularına göre, zinde olma, adanma, içselleştirme ve toplam bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir (Uluç. & Akçakoyun. 2021).

Sonuç olarak, spora bağlılık düzeylerinin takım sporları ve bireysel sporlar, yaş, cinsiyet ve antrenman yaşı gibi değişkenlerden etkilendiğini göstermektedir. Ancak, bu değişkenlerin her birinin spora bağlılık düzeylerini nasıl etkilediği konusunda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu nedenle, bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmaya benzer çalışmaların yapılması ihtiyaç halinde farklı illerin de dâhil edilmesi ve değişik spor branşları ile ilgilenen sporcular ile çalışılması önerilebilir.

Sporcu bağlılığı konusunda araştırmalar, sporcunun spora olan bağlılığını ölçme yöntemlerine odaklanmaktadır. Bununla birlikte, farklı yöntemlerin kullanılması, sporcu bağlılığı konusunda alan yazına daha niteliksel katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Aktürk, A.A., Özen, G. ve Üzüm, H. (2014). Amatör düzeydeki futbolcuların örgütsel bağlılıklarının incelenmesi. Bolu İli Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, 1, 361-374.
- Álvarez, M.S., Balaguer, I., Castillo, I., & Duda, J.L. (2009). Coach autonomy support and quality of the sport engagement scale: an adaptation of the Utrecht Work Engagement Scale (uwes) for The Sports environment sport engagement in young soccer players. *The Spanish Journal of Psychology*, 12(1), 138-148.
- Arıkan, A. N. & Akoğuz Yazıcı, N. (2022). Sporcuların Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi: Takım Sporları Üzerine Kesitsel Bir Analiz. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, Akademik Spor Araştırmaları Özel Sayısı, 738-748. DOI: 10.38021/asbid.1198835.
- Arısoy, A. & Pepe, O. (2021). The Relationship Between Sport Engagement and Psychological Performances of Football Players in The Pandemic Period: Example of the Regional Amateur League. *Lex Humana* (ISSN2175-0947), 13(2), 1-14. Recuperado de <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2097>.
- Ashdown-Franks, G., Sabiston, C. M., Solomon-Krakus, S., ve O'Loughlin, J. L. (2017). Sport participation in high school and anxiety symptoms in young adulthood. *Mental Health and Physical Activity*, 12, 19-24.
- Aykora, A. F. & Dinçer, U. (2022). Spor Bilimlerinde Öğrenim Gören Lisans Öğrencilerinin Spora Bağlılık Düzeyleri ve Akademik Başarılarının İncelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 5 (1) , 1-8. DOI: 10.36415/dagcilik.1132538.
- Baydar Arıcan, H. Ö. & Gökyürek, B. (2022). The Effect of Mental Training Skills on the Prediction of Athlete Students' Sports Commitment Level, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(18), 1562-1580. DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.592>.
- Berki, T., Piko, B.F., & Page, R.M. (2020). Sport commitment profiles of adolescent athletes: Relation between health and psychological behaviour. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(3), 1392-1401.
- Can, E. & Kızılet, A. (2021). Düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algılarının spora bağlılığa etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5 (3), 87-97.
- Casper, J. M., Gray, D. P., & Stellino, M. B. (2007). A Sport Commitment Model perspective on adult tennis players' participation frequency and purchase intention. *Sport Management Review*, 10(3), 253-278. doi:10.1016/S1441-3523(07)70014-1
- Cihan, B. B. , Ilgar, E. A. & Sırgancı, G. (2019). Spora bağlılık ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 7 (17), 171-191.
- Fawver, B., Cowan, R., Decouto, B., Lohse, K., Podlog, L., Williams, A. (2020). Psychological Characteristics, Sport Engagement and Performance in Alpine Skiers. *Psychology Of Sport And Exercise*, 47, 101616.
- George, D. & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Guillén, F., & Martínez-Alvarado, J. R. (2014). The Sport Engagement Scale: An adaptation of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES) for the sports environment. *Universitas Psychologica*, 13(3). <http://dx.doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13-3.sesa>.
- Güney, L. G., Uzun, A. P. D. M., & İmamoğlu, O. (2021). Spora Bağımlılığın Değişik Faktörlere Göre Araştırılması. *Proceedings Book*.
- Güvendi, B., Işım, A. T. & Güçlü, M. (2018). Korumalı futbol (amerikan futbol) sporcularının kişilik özellikleri ve psikolojik performans stratejileri ile karar verme stilleri arasındaki ilişki. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 159-175.
- Hacettepe Üniversitesi (2023). Gençliğin Önemi. Gençlik Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi. <https://hugaum.hacettepe.edu.tr/> adresinden 13 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Han, M. T. & Polat, E. (2022). Kış Sporları İle İlgilenen Sporcuların Spora Bağlılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (3) , 80-91 . DOI: 10.33689/Sportmetre.1079970.
- Hodge, K., Lonsdale, C. & Jackson, S.A. (2009). Athlete Engagement in Elite Sport: An Exploratory Investigation of Antecedents and Consequences. *The Sport Psychologist*, 23, 186-202. DOI: 10.1123/tsp.23.2.186.

- Kayhan R. F. , Kalkavan A., Terzi E. Fitness Salonlarında Spor Yapan Bireylerin Egzersiz Bağımlılığı Düzeyleri ve İlişkili Değişkenler. *Bağımlılık Dergisi*. 2021; 22(3): 248-256.
- Kelecek, S. Kara, F.M. & Aşçı, F.H. (2017). Sporcu bağıllık ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sportmetre*, 16(3), 39-47. DOI: 10.1501/Sporm_0000000374.
- Lonsdale, C., Hodge, K. & Raedeke, T.D. (2007). Athlete engagement: I. A qualitative investigation of relevance and dimensions. *International Journal of Sport Psychology*, 38, 451-470.
- Merdan, H. E. & Çağlar, E. (2022). Ergen Sporcularda Spora Bağıllık İle İlişkili Bireysel ve Sosyal Faktörler: Sistemik Derleme. *Spor Bilimleri Dergisi*, 33 (3), 120-148 . DOI: 10.17644/sbd.1008784
- Özgün, A. , Türkmen, M. & Ayhan, B. (2021). Sporcuların Covid-19'a Yakalanma Kaygısı ve Spora Bağıllık Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 298- 315.
- Scanlan, T. K., Chow, G. M., Sousa, C., Scanlan, L. A. & Knifsend, C. A. (2016). The development of the Sport Commitment Questionnaire-2 (English version). *Psychology of Sport & Exercise*, 22, 233–246. doi:10.1016/j.psychsport.2015.08.002.
- Schaufel, W.B., Salanova, M., Gonz lez-Rom, V. & Bakker, A.B. (2002). The measurement of Engagement and burnout: A two sample confirma- tory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71-92.
- Sivrikaya, M.H. & Biricik, Y.S. (2019). Milli Takım Düzeyindeki Elit Kayakçıların Sporcu Bağıllık Düzeylerinin İncelenmesi, 2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi.
- Siyahaş, A.; Tükenmez, A.; Avcı, S.; Yalçınkaya, B. & Çavuşoğlu, S.B. (2020). “Bireysel Ve Takım Spor Yapan Sporcuların Spor Bağıllık Düzeylerinin İncelenmesi”, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630-631X) 6(34): 1310-1317
- Sousa C., Torregrosa M., Viladrich C., Villamarín F. & Cruz J. (2007) The commitment of young soccer players. *Psicothema* 19: 256–262.
- Sousa C., Viladrich C., Gouveia M. J., Torregrosa M. & Cruz J. (2008) Estrutura interna da versão portuguesa do *Sport Commitment Questionnaire* (SCQ) e Funcionamento Diferencial dos Itens (DIF) com a versão espanhola [Internal consistency of the Portuguese version of the Sport Commitment Questionnaire (SCQ) and Differential Item Functioning (DIF) with the Spanish version]. *Revista Portuguesa de Ciências do Desporto* 8: 22–33.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz & M. Tetik, B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 225-239.
- Tamminen, K. A., Gaudreau, P., McEwen, C. E. & Crocker, P. R. E. (2016). Interpersonal emotion regulation among adolescent athletes: A bayesian multilevel model predicting sport enjoyment and commitment. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 38(6), 541-555.
- Uluç, E. A. & Akçakoyun, F. (2021). Bocce Sporcularının Hedef Yönelimlerinin Spora Bağıllıkları Üzerindeki Rolü: Çanakkale İli Örneği. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (3), 424-437. DOI: 10.38021/asbid.1034025.
- Uzgun, K. , Pekel, H. A. & Aydos, L. (2021). Rekreasyonel Koşucuların Spora Bağıllık Düzeylerinin İncelenmesi Aksaray University Journal of Sport and Health Researches, 2 (1), 62-82.
- Weiss, W. M. & Weiss, M. R. (2006). A longitudinal analysis of commitment among competitive female gymnasts. *Psychology of Sport & Exercise*, 7, 309–323. doi:10.1016/j.psychsport.2005.08.010.
- Wilson P., Rodgers W., Carpenter P., Hall C., Hardy J. & Fraser S. (2004) The relationship between commitment and exercise behaviour. *Psychology of Sport and Exercise* 5: 405–421.
- Yamaner, F., Uzunlar, H. & Efdal, A. (2019). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Spora Bağıllık Düzeyi İle Sporun Yaşam Becerilerine Olan Etkileri Arasındaki İlişki Düzeyinin Belirlenmesi. 11. Uluslararası Spor Camiası Sempozyumu Tam Metin. <http://www.sporcamiasi.org/en>.